

ran. Det är lätt tydligt att, när en lärare kommer på den tron, att han i kunskaper och förstånd står så högt öfver barnen, att den duglighet, han en gång eger, är som ett räntebärande kapital, hvaraf han kan lefva för framtiden, detta är en tro, som hänger tillsammans med det utbredda antagandet, att uppfostran är något, som hvar och en i sjelfva verket förstår sig på. Huru osann och förderlig denna tro i verkligheten är, kan lätt uppvisas. Vi upprepa: hvad lärarens verksamhet betyder, beror på hans *personlighet*. Är han sjelf stillastående och ointresserad, huru skall då hans tråkiga, andefattiga lexförhör kunna väcka barnens uppmärksamhet och intresse? Det är omöjligt, emedan det strider mot de enklaste och mest i ögonen fallande lagarne för sjäslifvet. Förhållandet mellan lärare och lärjungar är i sin djupaste grund ett personlighetsförhållande, och hvad som blott framgår af intresselöshet och andlig slöhet, kan aldrig och under inga förhållanden föra lärjungarne ett steg framåt. Först när läraren sjelf omfattar den till utseendet ringaste uppgift med intresse, och med en eftertänksam mans energi lägger märke till uppfattningens verksamhet vid varseblifning, föreställning, återerining, tänkande och omdöme; när han med lefvande uppmärksamhet följer barnens arbete; aflockar dem deras egendomligheter i uppfattning och omdöme, ja till och med i deras misstag; pröfvar, huru han kan hjälpa dem öfver svårigheter genom att välja nya synpunkter; utarbetar sitt eget framställningssätt till större fullkomlighet; värderar hvarje nytt och slående exempel, han stöder sig på, som ett guldorn och under allt detta ledes af den föreställningen: nästa gång vill jag göra det ännu bättre -- först när han blifvit en sådan lärare, som har gått upp i sin verksamhet och som med klar föreställning om uppgiftens svårighet håller sig under sjelfuppfostringens tukt, skall han efterhand kunna blifva en mästare i konsten att undervisa.

Men hans uppgift sträcker sig längre. Han är stäld på en plats, som gifver honom betydligt inflytande på utvecklingen af barnens *sedlighet*. Nu är det visserligen så, att mången lärare, för-

slöad af vana och tradition, tager denna sak temligen lätt, men då vi vid denna undersökning hafva uppställt det såsom vårt mål att afhölja sådana utslitna talesätt och ihåliga fraser, hvarmed uppfostringsläran i icke ringa grad varit belamrad, så fästa vi här lärarens uppmärksamhet på, att ställningen som barnens sedliga uppfostrare medför ett *ansvar*, hvilket nog skall hålla hvar och en vaken, som ej är alldeles tanklös. En verksamhet af detta slag innehåller anledning till bittra sjelfförebärrelser, om barnets lif sedermera förspilles, och eftertanken en gång påminner den likgiltige uppfostraren om hvad han borde hafva gjort, men försummade att göra; men den innehåller lika så visst anledning till stor glädje, om den vuxne, hvilket också kan hända, senare bringar sin forna lärare ett upprigtigt tack för det, han först då förstår att uppskatta.

Vid uppgifter af detta slag kommer det framförallt an på personligheten; äfven den mindre begåfvade läraren kan blott och bart med sin personlighet öfva utomordentligt stort inflytande på barnen. Betänker man nu, huru skarpa iakttagare barn äro, att intet ord, ingen handling från lärarens sida undgår deras uppmärksamhet, och att detta allt i förening danar den bild af hans personlighet, som de ovilkorligt välja till sin måttstock, så kan man förstå, hvad hans sjelfuppfostran har att betyda för sedligheten. En egoistisk, osann, lättretlig och brutal lärare utsår dagligen frön till hat och laster. En ren och klar personlighet, hvilkens sanningskärlek, pligttröhet och människokärlek ligga öppna för alla och liksom förstås af sig sjelfva, är en sann välsignelse i en skola; ty de segrar han vinner öfver sig sjelf, och de offer, han bringar andra, låta barnen se, hvad man icke får skåda alla dagar: en storsint själs lif.

Om tysta öfningar i räkning.

(Inom talområdet 1—1000.)

Fastän Folkskolestadgan af år 1882 föreskrifver, att »då två eller flere klasser, hvilka skola af en lärare samtidigt handledas, ej kunna med fördel undervisas tillsammans,

bör en eller flere af dem sysselsättas med tysta öfningar», lära dock, enligt hvad hr Carl K—n i Folkskolans Vän n:r 18 detta år omtalar, dylika öfningar ej allmänt blifvit införda. Då förhållandet är sådant, torde måhända några vinkar om tysta öfningar i räkning inom talområdet 1—1000 blifva till gagn för någon af denna tidnings läsare.

Såsom regel för alla uppgifter till tysta öfningar gäller, att ingenting bör föreläggas lärjungen, utan att han blifvit tillräckligt förberedd dertill. Man bör derfor vid den omedelbara undervisningen i räkning ej under samma lektion genomgå mer än barnen kunna väl lära, om de skola såsom tyst öfning ytterligare inöfva det genomgångna. Sedan man lärt barnen uppfatta ett eller tvenne af de första talen, kan man låta dem såsom tyst öfning skriva de siffror, som beteckna dessa tal. När sedan barnen under en annan lektion blifvit bekanta med ett eller tvenne andra tal, få de såsom tyst öfning skriva de motsvarande siffrorna. Då de fem första talen blifvit på detta sätt behandlade, torde det vara lämpligt att å svarta taflan för barnen uppskrifva dessa tal under hvarandra med $=$ efter hvarje siffra. Barnen få då såsom tyst öfning skriva detta samt efter $=$ så många streck, som den framför stående siffran utvisar. På detta sätt kunna de lära sig att skriva de aritmetiska tecknen på samma gång de öfva sig med att uppfatta talen. Under följande lektion få de lära sig sammanlägga 2:ne tal, hvilkas summa ej öfverstiger 5, samt betydelsen af tecknet $+$. Nu få de såsom tyst öfning sammanlägga dylika tal. Har man räknestafvar, lemnas uppgifterna medels dessa, i annat fall få de uppskrivas å svarta taflan. Derpå lär man barnen lösa sådana uppgifter som $5 = 4 + x$, $3 = 2 + x$. Derpå öfvergår man till subtraktion, och sedan barnen lärt draga de olika talen från hvarandra, inöfvas detta såsom tyst öfning. På samma sätt behandlas de följande talen t. o. m. 10.

Inom talområdet 11—20 förekomma 4 slag af additionsexempel, näml. 1) tio ökad med enheter ($10 + 3 = x$), 2) tio och enheter ökad med enheter ($12 + 6 = x$), 3) enheter ökad med enheter ($8 + 9 = x$) samt 4) flere tals sammanläggning ($3 + 2 + 8 = x$). Om blott ett af dessa slags exempel genomgås under en lektion kunna barnen sedan såsom tyst öfning ytterligare inöfva det

under sista lektionen genomgångna, hvilket ej lär blifva fallet, om exempel af alla 4 slagen förekomma om hvarandra. Derefter kunna talen behandlas i följande ordning: 1) $16 = 10 + x$; 2) $18 = 15 + x$; 3) $16 = 7 + x$; 4) $15 = 6 + 3 + x$. Subtraktionsexemplen kunna ock indelas i 4 grupper, näml. 1) tio och enheter minskade med enheter, tvåsiffrig rest ($18 - 6 = x$), 2) tio och enheter minskade med tio och enheter ($19 - 14 = x$) 3) tio och enheter minskade med enheter, ensiffrig rest ($16 - 9 = x$) samt 4) ex. med två eller flera subtrahender ($18 - 2 - 8 = x$).

Ha barnen lärt att sammanlägga flera tal, kunna de få delar af multiplikationstabellen såsom uppgifter till tyst öfning. 6×2 uträknas t. ex. af barnen sålunda: $6 \times 2 = 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 12$. När de på detta sätt skaffat sig produkterna till några tal, kunna dessa såsom tyst öfning läras utantill.

Inom talen 20—100 kunna additionsexemplen läras i följande ordning: 1) rena tiotal till rena tiotal ($20 + 30 = x$), 2) enheter till tiotal ($40 + 6 = x$), 3) enheter till tiotal och enheter utan minnessiffra ($52 + 6 = x$), 4) enheter till tiotal och enheter med minnessiffra ($56 + 8 = x$), 5) tvenne tvåsiffriga tals sammanläggning utan minnessiffra ($38 + 21 = x$), 6) d:o o. d:o med d:o ($59 + 36 = x$) samt 7) sammanläggning af flere tal ($23 + 48 + 18 = x$, $16 + 9 + 8 = x$, $8 + 49 + 9 = x$ o. s. v.). Subtraktionsexemplen kunna genomgås i följande ordning: 1) tiotal minskade med tiotal ($90 - 70 = x$), 2) tiotior och enheter minskade med enheter utan lån ($56 - 5 = x$), 3) d:o d:o med d:o ($47 - 9 = x$), 4) tiotior och enheter minskade med tiotior och enheter utan lån ($67 - 55 = x$), 5) d:o d:o med d:o ($45 - 39 = x$) samt 6) exempel med flera subtrahender ($72 - 34 - 28 = x$). (Fortsättningen af multiplikationstabellen inläres såsom ofvan antyds. Efter tillräcklig särskild förberedelse kunna sedan ex. sådana som $3 \times 28 = x$, $48 : 3 = x$ och $60 : 12 = x$ upptagas till tyst öfning.

Inom talen 100—1,000 torde additions-exemplen tagas i följande ordning: 1) tvåsiffriga termer, 2) tresiffriga termer samt 3) en-, två- och tresiffriga termer om hvarandra. Subtraktion. 1) exempel utan lån, 2) sådana med lån. Multiplikation. 1) Ensiffrig multiplikator och tvåsiffrig multipli-

kand, 2) ensiffrig multiplikator och tresiffrig multiplikand, 3) tvåsiffriga faktorer samt 4) möjligen ex. med flera faktorer. Division. 1) Exempel med ensiffrig divisor samt 2) dylika med tvåsiffrig d:o, i båda fallen a) tal utan, b) tal med rest.

Det är stundom förenadt med mycken tidspilla att lemna barnen i småskolans och folkskolans första årsklass uppgifter till tyst öfning, om näml. uppgifterna skola uppskrivas å svarta taflan. Detta kan dock undvikas, om man har tillgång till de i denna tidning några gånger annonserade räknestafvarne. I den till de samma hörande nyckeln äro exemplen grupperade enligt ofvanstående anvisningar. Man kan därför vid användandet af de samma med lätthet lemna barnen uppgifter till tyst öfning.

I de följande klasserna går det jämförelsevis lättare att anordna tyst öfning i ifrågasvarande ämne, emedan räkneböcker der bättre kunna användas. Om man noga förbereder allt, som skall utföras såsom tyst öfning skola äfven dessa blifva af stort gagn.

Hgm.

Red. har tagit sig friheten att på några ställen i ofvanstående artikel vidtaga små ändringar. Vi hoppas, att författaren icke tager det till misstycke.

Literatur.

Georg den gudaktige, furste af Anhalt. Lifsbild från reformationstiden. Af O. G. Schmidt. Pris: 50 öre.

Ansgarius, Sveriges apostel. Tredje öfversedda upplagan. Pris: 30 öre.

En blick på andra sidan grafven. Af G. Weitbrecht. Pris: 20 öre.

Hvad vi hafva i vår bibel? Af G. Weitbrecht. Pris: 20 öre.

Blickar i profeten Daniels lefnadshistoria. Af H. V. J. Thiersch. Pris: 20 öre.

Menniskans elände och Guds barmhertighet. Af Ad. Monod. Pris: 20 öre.

Tröst och råd till systrar i lidandet. Af Kristina. Öfversatt från tyska. Pris: 30 öre.

Ofvanstående arbeten äro samtliga utgifna af Fosterlandsstiftelsens förlagsexpedition. Från samma håll har redaktionen mottagit till omnämnande flere serier blomsterkort, nämligen:

82. *För det nya året*. Pris: 80 öre.

83. *Minnesord ur Skriften*. Pris: 40 öre.

89. *Daggdroppar*. Pris: 60 öre.

90. *För nattvardsungdom*. Pris: 50 öre.

91. *Minnesord ur Skriften*. Pris: 60 öre.

92. *I vintertid*. Pris: 30 öre.

93. *Beroende af Gud*. Pris: 40 öre.

94. *Under vägen*. Pris: 50 öre.

96. *Vid juletid*. Pris: 60 öre.

Hvarje paket innehåller 4 st. Det utsatta priset gäller hvarje paket. Några bland dessa blomsterkort höra till det bästa och vackraste, som vi varit i tillfälle att se i denna väg.

Småskolevännen är namnet på en ny månadstidning, som skall utgifvas af småskollärarinnan Maria Nyström, hvars postadress är: Tumba. Prenumerationspris: för helt år 1: 50 och för halft år 1 kr.

Det kunde väl vara ett och annat att säga med anledning af det oss tillhandakomna profnumret. Först och främst kan det sättas i fråga, huru vida en närmare förening mellan folkskolan och småskolan befrämjas derigenom, att hvardera får sitt särskilda organ i pressen. Vi tro det icke. Kommer tidningen att bjuda på flere artiklar af sådant skrot och korn som den under rubriken »Småskolan och folkskolan», då frukta vi, att hon snart skall lyckas kalla till lif samma eländiga rangstrid mellan småskolans och folkskolans arbetarepersonal, hvaraf man någon gång ser spår i förhållandet mellan folkskolläroarna och presterskapet.

Från arbetsfältet.

Inrikes.

Förvaltningsutskottet. Till ledamöter i S. F. W:s förvaltningsutskott äro återvalde hrr *Joh. Löfvén*, Stockholm, *J. Norborg*, Tärna och *A. Söderborg*, St. Mellösa. Deras ersättningsmän äro hrr *J. Wedberg*, Närtuna, och *J. F. Pettersson*, Göteborg. Till granskningsmän äro utsedde hrr *J. A. Jarlén*, Göteborg, *C. Sandqvist*, Wäddö, och *J. Ögrim*, Siklaö.

Stockholms lokalförening, som på möte den 26 oktober förehade frågan om lärokurs i räkning för första skolåret, beslöt efter en ingående diskussion utan votering att godkänna följande resolutionsförslag:

Föreningen uttalar som sin mening, att den för Stockholms folkskolor föreskrifna lärokursen i räkning för första skolåret bör ändras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med normalplanens förslag.

Göteborgs lokalförening hade sammanträde hos skolföreståndaren B. C. Rohde söndagen d. 31 sistl. oktober, hvarvid folkskolläroaren A. E. Magnusson höll ett längre, mycket intressant och lärorikt föredrag om »religion och skola i Holland». På feres uttalade önskan